

lze, má soud o povaze a ceně pozůstalosti, pak o výši nákladů pohřebních a poslední nemoci, jakož i ostatních privilegovaných pohledávkách proti pozůstalosti strany vyslechnouti a jmění pasivy takto vyčerpané věřitelům na místě zaplacení odevzdati. Výměr, kterým se projednání pozůstalosti takto odbude, musí obsahovati všechny jednotlivé pohledávky, k jichž zapravení pozůstalost na místě zaplacení odevzdána byla (§ 52 a 73 cís. pat. ze dne 9. srpna 1854 č. 208 ř. z.). Nabyvatel ručí pouze za dluhy převzaté. Není-li pozůstalost privilegovanými pohledávkami vyčerpána a nestačí-li tento zbytek ku krytí nákladů řízení konkursního, budiž zbytek tento bez vyhlášení konkursu přikázán (roz. ze dne 14. dubna 1874 č. 3581 sb. »Gl. U.« č. 5331). Nežli se pozůstalost na místě zaplacení odevzdá, jest předsevzítí likvidaci aktiv a pasiv. Je-li s odevzdáním tímto ztráta na pohledávkách spojena, jest k tomu potřebí souhlasu všech věřitelů; poměrné rozdělení nastane dle zásad v řízení konkursním platících. Dědic má vždy přednost ve příčině převzetí pozůstalosti; má-li tedy býti pozůstalost odevzdána komusi třetímu, jest vždy potřebí svolení dědicova. Byl-li při odevzdání jure crediti některý z věřitelů pominut, jehož pohledávka dědici již dříve známa neb dokonce zažalována byla, jest odevzdání vůči tomuto věřiteli bezúčinným (roz. ze dne 24. února 1875, č. 1771 sb. »Gl. U.« č. 5642). Pozůstalost úředníka, který státní pokladně počet složití měl, nesmí beze svolení příslušného úřadu, ani jure crediti odevzdána býti (dv. d. ze dne 3. prosince 1824 č. 2053 sb. z. s.). I při odevzdání jure crediti jest soudem pozůstalostním povolení vkladu práva vlastnického ku nemovitostem pozůstalostním uděliti (roz. ze dne 22. června 1880 č. 7359, časop. »Ger. Zeit.« 1882 č. 31). Ručení dědice s výhradou § 802 o. o. z. se přihlásivšího místo má jen tehdy, když dědic následkem nastoupení dědictví část jeho skutečně obdrží; při odevzdání jure crediti toto ručení dědicovo tedy místa nemá (roz. ze dne 15. března 1892 č. 3196, časop. »Ger. Halle« č. 23). Vyjde-li dodatečně na jevo nějaké jmění pozůstalostní, jest projednávání znovu zahájiti a přihlášky dědicové přijati (§ 179 cís. pat. ze dne 9. srpna 1854 č. 208 ř. z. a roz. ze dne 8. února 1870 č. 1357 sb. »Gl. U.« č. 3702).

Odhad soudní.

I. Pojem a druhy.

Odhad jest zjištění ceny věci, předsevzaté za soudní intervence. Odhad dělí se ve tři kategorie a to: odhad jako průvodní prostředek ve sporu, odhad exekuční a dobrovolný odhad.

1. Odhad jako prostředek průvodní v řízení sporném se připouští, má-li býti proveden důkaz o ceně sporné věci (§ 201 s. ř.). Tento odhad řídí se předpisy o důkazu vedeném znalci. Odhad musí býti předsevzat ve všech případech, kde právo hájené neb ono, proti kterému se vystupuje, vrcholí v ceně věci; pročež jest odhad předsevzítí, bez předběžného řízení a rozsudku i v těch případech, kde strany vedou spor o postačitelnosti dlužné jistoty (dv. dekr. ze dne 18. září 1786 sb. z. s. č. 576). Právě tak jako při důkaze znalců není dovoleno přezkoušení, nemá se ani odhad znovu předsevzítí.

2. Odhad exekuční t. j. zjištění ceny věci do exekuce pojaté za soudní intervence za účelem případného prodeje exekučního, dělí se na exekuční odhad nemovitostí a exekuční odhad movitostí:

a) Exekuční odhad nemovitostí tvoří druhé stadium exekuce po vkladu práva zástavního a postupuje se při něm dle předpisů všeob. soud. ř. Odhad tento předsebere se za příčinou dobytí pohledávky, zjištěné právem zástavním na nějaké realitě neb za příčinou zrušení spoluvlastnictví. Odhad může býti povolen jen na žádost exekventovu, kterouž podati jest buď u soudu nalézacího neb u soudu realného. Knihovní věřitelé nemají býti zpraveni o povolení a provedení odhadu; o žádosti za odhad má býti ustanoven rok, k němuž mají býti obesláni: exekut, exekvent a znalci a to stavitelé, jde-li o popsání stavu stavby reality v exekuci pojaté a vedle toho i hospodáři při staveních hospodářských, aby jako takoví zjistili cenu jakož i fundus instructus. Soud může odhad předsevzít sám neb svěřiti jeho provedení notářům jako soudním komisařům. Byl-li již k rukou jiného věřitele soudní exekuční odhad nějaké reality proveden, bývá z pravidla přistoupení každého následujícího věřitele k tomuto odhadu v protokole odhadním poznamenáno; přes odpor exekutův může býti nový odhad nahrazen odkazem na výsledek dřívějšího odhadu téže nemovitosti; exekut může však v takovém případě žádati o nový odhad jen když napřed zapraví náklady s tím spojené (roz. ze dne 27. května 1863 č. 3665 sb. 1733).

Z pravidla má býti odhad povolen teprve tehdy, nabude-li vklad zástavního práva moci právní; jinak rozh. ze dne 23. února 1876 č. 1718 sb. 6045, kteréž připouští odhad již před tím, než nabude vklad zástavního práva moci právní — leč zajisté neprávem, neboť exekutovi dle ustanovení řádu knihovního musí býti zachováno právo rekursní proti knihovním vkladům na jeho realitách, ať již jsou povahy exekuční čili nic.

Odhad děje se tím způsobem, že všechny části dotyčné reality podrobí se zevrubné prohlídce znalců. Odhad, který se dál bez ohledání nemovitosti, jest neplatný (roz. ze dne 12. února 1878 č. 1483 sb. 6835).

Jde-li o exekuční odhad dílu určité reality, má býti odhadnuta celá realita, tak že z celkového výsledku patrna jest i cena dotyčného podílu. V tomto případě není však nutno přibrati k odhadu jednoho dílu nemovitosti všechny spolumajitele (roz. ze dne 11. srpna 1874 č. 12584 sb. 7202). Exekvent má před provedením odhadu složit pro znalce přiměřenou zálohu. Rozh. ze dne 21. května 1871 č. 5249 sb. 5733, které nařizuje, že se má odhad i tehdy provésti, nesloží-li strana od soudu požadovanou zálohu na výlohy, nesrovnává se s ustálenou praxí, dle které obyčejně nedojde k provedení odhadu, nesloží-li se záloha; na druhé straně musí se uvážiti, že často záloha není složena z toho důvodu, aby nejkratším způsobem, beze všech dalších nákladů odhad zatím byl ponechán ve své míře. Další otázka jest, má-li mezitímním převedením nemovitosti na osobu třetí odhad, který je již v proudu, býti zastaven z úřední povinnosti. Této otázce dostalo se rozh. ze dne 30. ledna 1877 č. 533 sb. 63681 právem odpovědi záporné, poněvadž soud nemá zakročovati z úřední povinnosti, ba je to spíše věcí nového majitele, chrániti svá práva a činiti vhodné návrhy.

Ustanovení exekuční novelly (zák. ze dne 10. června 1887 č. 74 ř. z.) učinily exekuční odhad nemovitých věcí potud zvlášť zdlouhavým, pokud podle tohoto zákona výše exekučním odhadem zjištěné ceny nemovitého statku jest rozhodnou pro posuzování otázky, zda exekuční vydražení nemovitého statku — ať již vyšším podáním (§ 10), ať na zakročení exe-

kutovo rozhodnutím soudu (§ 18), — může býti prohlášeno bezúčinným. Při zvýšení významu, který za těchto okolností připadá ceně stanovené exekucním odhadem, dá se důvodně očekávat, že strany budoucně budou vydatnější měrou užívatí práva, jim dle soudního řádu příslušejícího, totiž činiti při provádění odhadu poznámky, jež za nutné uznají, aby tak vykonávali jim zákonem vyhrazený vliv na výsledek odhadu. Soudům samotným náleží však v každém případě zkouseti, zda postup při provádění odhadu zachovávaný, zvláště ohledně vyšetření pravé ceny věci, jakcž i ohledně základu vzatého pro vypočítání ceny, byl v souhlasu se zákonem (nař. min. spr. ze dne 19. listop. 1887 č. 19660, věst. min. spr. č. 38).

b) Odhad movitostí může býti spojen se zájmem (§ 7 ex. nov.) a provádí se dvěma znalci (ve věcech nepatrných jen jedním), kteří po ohledání věci určí její cenu, která se má v protokole zájemním při každé položce zvlášť poznamenati. O přístupu k odhadu již provedenému platí totéž, co o odhadu nemovitostí. Zvláštní práva přednosti požívají ohledně odhadu movitostí některé bankovní ústavy a to zvláště: všeobecný rakouský ústav pro úvěr pozemkový (čl. 111 min. nař. ze dne 1. června 1864 č. 49 ř. z.), hypoteční banka království českého (§ 59 stanov vyhlášených místodržitelským výn. ze dne 2. srpna 1888 č. 43 ř. z.) a oddělení pro úvěr hypoteční při rakousko-uherské bance. Jestliže totiž vede některý z těchto ústavů na movité statky dlužníkovy exekuci, má býti ihned se zájmem proveden i odhad, aniž by k tomu bylo třeba zvláštní žádosti za odhad. Při exekuci na veřejné obligace a bankovní akcie (zajisté i při všech papírech, které mají kursovní hodnotu a jsou v úředním kursovním listě znamenány) není třeba odhadu; poslední kurs dle kursovního listu bursy vídeňské a není-li ho po ruce kurs úředního listu hlavního města příslušné země má býti vzat za cenu vyvolací (dv. dek. ze dne 24. ledna 1844 sb. z. s. č. 778).

3. Odhad dobrovolný.

Každému je volno, dáti své vlastnictví soudně odhadnouti. Za odhad nemovitých statků může býti žádáno jen u soudů, podle ustanovení jurisdikční normy věcně příslušných, za odhad věcí movitých u každého soudu okresního, v jehož obvodu se tyto nacházejí. U dobrovolného odhadu má býti dbáno ustanovení soudního řádu. Znalci k provedení dobrovolného odhadu potřební mají býti zvoleni soudem z úřední povinnosti bez ohledu na návrh stran.

Odhad, které byly předsevzaty na žádost vlastníkem, nemohou míti žádného vlivu proti osobám třetím, které nebyly o nich předem zpraveny (§§ 267, 268, 270, 274 cís. pat. ze dne 9. srpna 1854 č. 208 ř. z.). (Viz čl. »Dražba«.)

II. Nový exekuční řád (zák. ze dne 27. května 1896 č. 30 ř. z.) obsahuje tyto od dosavadních ustanovení o exekuci podstatně se odchylné normy:

1. Odhad nemovitostí:

a) Odhad netvoří zvláštní stupeň exekuce, nýbrž soud exekuční po uplynutí aspoň 3 týdnů od povolení dražby sám z úřední povinnosti nařídí, aby nemovitost i s příslušenstvím odhadnuta byla. Není-li již k návrhu na vydražení přiložen výtah z katastru a úřední stvrzení o ročních obnosech řádných daní z nemovitosti odváděných, má tyto listiny pro odhad exekuční soud z úřední povinnosti sám zaopatřiti. Zároveň s odhadem má býti i na

nemovitosti se nalézající příslušenství její (§§ 294 až 297 o. o. z.; §§ 117, 118 a 121 hor. z.) ve prospěch vykonatelné pohledávky exekujícího věřitele popsáno a odhadnuto (§ 140 cit. z.).

b) Na návrh exekventa nebo dlužníka nemá býti odhad předsevzat:

a) jestliže nemovitost u příležitosti dřívějšího, leč ještě přece před koncem dražby zastaveného neb zrušeného řízení dražebního již byla odhadnuta, od té doby neuplynul více než 1 rok a nenastala žádná podstatná změna v povaze nemovitosti. Právě tak může za těchto podmínek od nového popsání a odhadu příslušenství nějaké nemovitosti upuštěno býti, jestliže průběhem onoho roku, od předešlého exekučního řízení uplynulého, ani povaha ani objem tohoto příslušenství se podstatně nezměnily (§ 142).

β) byla-li nemovitost za účelem poskytnutí úvěru odhadnuta ústavem hypotekárním, zákonnými výhodami nadaným (čl. IV. a V. úv. zák. k ex. ř. a nař. ze dne 28. října 1865 č. 110 ř. z.);

γ) při budovách, jichž cenu lze vyšetřiti násobením ročního obnosu daní (§ 141); o tom budou vydány předpisy v cestě nařizovací. O tom, má-li se odhad předsevzítí čili nic, rozhoduje soud usnesením, proti kterémuž stěžovati si nelze (§ 239 č. 23.).

c) Mají-li býti odhadnuty pozemky rozličné kultury, mohou býti, jestliže to k správnému vyměření ceny nutným se jeví, pro jednotlivé druhy pozemků přivzati býti i zvláštní znalci. Pro odhad příslušenství nemovitosti dostačí vždy přibrání jediného přísežného znalce. Znalce jmenuje exekuční soud. Na návrh exekujícího věřitele neb dlužníka může z jistých důvodů exekuční soud též jiného znalce jmenovati.

d) Popsání a odhad nemovitostí, nezapsaných ve veřejných knihách, jakož i popsání a odhad jich příslušenství má býti vykonáno současně. Právě tak má i odhad v knihách zapsané nemovitosti vždy spojen býti s popsáním a odhadem příslušenství (§ 143).

2. Odhad věcí movitých:

a) Exekuce na movité, hmotné věci provádí se zájmem a prodejem jich (§ 249).

b) Samostatný, předcházející odhad movitostí, jež mají býti vydraženy, se nepřipouští, nýbrž odhad a vydražení mají býti tím způsobem spojeny, že k dražbě určené předměty mají býti hned na základě odhadní ceny znalcem při samé dražbě udané vyvolány. Předběžného odhadu třeba není všude tam, kde odhad dle povahy předmětů k dražbě určených odhadcům nemůže dělati žádných obtíží. Zde nedal by se náklad se samostatným odhadem, zřízením protokolu atd. spojený ospravedlniti.

c) Věci drahocenné, sklad zboží a jiné předměty, jichž odhad při dražbě samé nelze předsevzítí, má výkonný organ jedním znalcem zvlášť dáti odhadnouti.

d) Ve všech ostatních případech provádí se zvláštní předchozí odhad jen na žádost a náklad věřitelův; náhradu těchto nákladů může věřitel jen potud žádati, pokud předchozím odhadem stalo se přibrání znalce k pozdější dražbě zbytečným (§ 275).

Odchodné (jus detractus, gabella emigrationis) náleží ku zastaralým zřízením státním. Odchodné byla záplata, kteráž ze jmění (z pravidla pozůstalosti) cizince se odváděla, když totéž cizímu státu vydáno býti mělo. Později byly s četnými státy smlouvy ohledně svobody stěhování uzavřeny,